

po případě policejnímu potrestání podléhající kritika a počíná trestnost dle zákona na ochranu republiky. V projednávaném případě nelze však důvodně tvrditi, že meze ty byly překročeny. Jdeť v podstatě o projev nespokojenosti příslušníků státních menšin s opatřeními státní správy, čelícími k tomu, by nerovnost mezi dvěma národy, českým a německým, na půdě školství, z dřívějšího Rakouska převzatá, byla odstraněna. Odstranění to nemůže se státi přirozeně jinak, než aby plus, jehož se jedné národnosti na úkor národnosti druhé dostalo, bylo jí odebráno, což, jelikož se tomu dosavadní držitelé ovšem vzpírají, dítí se musí za použití prostředků donucovacích. Obrat, kterým obžalovaný vlastní své nelibosti, a nepochybně též nelibosti ostatních příslušníků jeho národnosti nad tímto zakročováním státní moci projev dal, nelišil se však podstatně nijak od podobných projevů ve veřejné diskusi a v německém tisku téměř denně bezzávadně se vyskytujících. Ani slova »entrissen« a »unterdrücken«, jichž při tom obžalovaný užil, a na něž rozsudek zvláště důrazně poukazuje, nevybočují z rámce této, zejména v tisku německé menšiny obvyklé polemiky proti dotyčným, postižené menšině ovšem nevídaným opatřením vlády. Znamenajít výrazy ty jen tolik, že odnímání škol děje se za použití prostředků státní moci proti vůli těch, kteří jsou nuceni, z toho, co dosud měli, něco odevzdati, a tím cítí se utlačováni. Třebas takový projev může sloužiti k tomu, by nelibost posluchačů ještě zvyšoval, což dodává mu rázu štvavosti, přece nelze v něm spatřovati ještě »hanobení« republiky, které předpokládá úmyslné snížení vážnosti (Milota str. 57, 4). Neboť okolnost, že se ta která strana v republice cítí opatřením státní správy stíženou, utlačovanou, a pocitu tomu dává její příslušník projev silnějšími, ne však surovými slovy, není ještě výtkou v ě d o m í ú m y s l n ě h o překročování i jen nepsaných zákonů spravedlnosti nebo slušnosti, jež bránily by utiskování části obyvatelstva, v níž ovšem, stala-li se v úmyslu, snižovati vážnost republiky, spatřováno býti by mohlo její hanobení. Budiž jen mimochodem podotknuto, že okolnost, že jde o obraty při veřejných projevech orgánů národní menšiny obvyklé a bez represivy užívané, mohla by míti vliv na otázku, zda si pachatel dosah svých slov tak dalece uvědomil, že by bylo lze usuzovati z toho na úmysl, snížit vážnost republiky.

Čís. 1846.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Svádění (§ 21 čís. 1 zákona) k vojenskému zločinu vzpoury dopisem zasláným do kasáren.

Pod skutkovou podstatu zločinu podle §u 160 čís. 1 voj. tr. zák. spadají již takové projevy, jež jsou způsobilé vyvolati v myslích vojinů zlou náladu proti službě se vzpouzející; podle §u 160 čís. 2 voj. tr. zák. pak zlehčování vojenského představeného za účelem, by v podřízených jemu vojínech byla proti němu na úkor služby vyvolána nelibost.

Vhodnými prostředky ke vzbuzení takové nálady a nelibosti mohou býti také kritika vojenského života a srovnávání ho se životem v civilu.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1925, Zm II 525/24.)

Nejvyšší soud jako zrušovací soud vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 12. září 1924, jímž byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin ve smyslu Šu 21 odstavec první zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně jediný zmatek čís. 5 Šu 281 tr. ř., vytýkajíc výrokům první stolice nejasnost, neúplnost a nedostatek důvodů; věcně dovolává se též důvodu čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., poukazujíc vývody, že se napadený rozsudek nezabývá otázkou svedení Jana K-a k zločinu podle Šu 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák., zřetelně k námitce, že sprostující výrok první stolice spočívá na nesprávném použití zákona. Stížnosti nelze upřítí oprávnění. Rozhodovací důvody první stolice končí sice povšechným závěrem, že obžalovaný neměl zlého úmyslu, za vinu mu kladeného, a že dopis ani po objektivní stránce nezakládá skutkové podstaty zločinu, jemu za vinu kladeného. Než ve předpokladech závěru vyslovují rozhodovací důvody toliko, že obžalovaný v dopise nikde výslovně nenavádí k nějakému vojenskému zločinu, nanejmé ku zločinu vzpoury, a že obžalovaný neměl úmyslu, navésti vojiny k nějakému vojenskému zločinu. Z těchto předpokladů samotných a ještě více z důvodů nalézacím soudem k nim připojených je zřejmo, že oba tyto předpoklady vztahují se výhradně k hledisku, zda přečtením dopisu mohlo a dle úmyslu obžalovaného mělo býti ve směru zločinném působeno na vůli vojínů, jímž příjemce dopisu (K.) měl dopis dle žádosti obžalovaného přečísti, nikoliv i k hledisku, zda mohlo a mělo býti již zasláním dopisu samým o sobě účinkováno na vůli příjemce jeho (K-a) ve směru, zakázaném Šem 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák., a zda nenastal již čtením dopisu o sobě účinek v tomto místě zákona naznačený. Neboť v prvním předpokladu zdůrazňovaný nedostatek výslovných svodů k nějakému zločinu a připojené k němu odůvodňování, že obsah dopisu jest pouhou kritikou vojenského života a srovnáváním ho se životem v civilu, může sice vyloučiti závěr, že vojini, jímž byl obsah dopisu čtením sdělen, mohli a měli tím býti naváděni, by po přečtení jednali způsobem, jenž zakládá skutkovou podstatu některého zločinu vojenského, nanejmé vzpoury, tedy závěr, že obžalovaný naváděl k vojenskému zločinu vojiny, jímž K. dopis měl čísti a četl. Pro závěr, že obžalovaný navedl K-a ke zločinu vzpoury podle Šu 160 čís. 1 a 2, t. j. že sepsáním a zasláním dopisu a vyzváním K-a, by jej všem vojínům četl, způsobil úmyslně účinek, za jehož přivedení zodpovídal by za předpokladu zlého úmyslu (vědomí) K. podle Šu 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák., nemají okolnosti nalézacím soudem uvedené vůbec žádného významu. Trestáť § 160 čís. 1 voj. tr. zák. již takové projevy, jež jsou způsobilé vyvolati v myslech vojínů zlou náladu, proti službě se vzpouzející, a § 160 čís. 2 zlehčování vojenského představeného za účelem, by v podřízených jemu vojínech byla proti němu na úkor služby vyvolána nelibost. Tento účinek mohl však nastati hned čtením dopisu o sobě, třebaže se zlá nálada (nelibost) posluchačů neprojevila ani dodatečně

na venek jinými zločiny; a vhodnými prostředky ke vzbuzení takové nálady a nelibosti mohou být také kritika vojenského života a srovnávání ho se životem v civilu. Druhý předpoklad shora uvedený jest nalézacím soudem odůvodňován větami, že obžalovaný, chtěl-li navést vojiny k nějakému zločinu, byl by to provedl tajně a ne tak, aby se všichni ihned o něm dověděli, neboť musel prý počítati s tím, že se o obsahu dopisu může dověděti i ten, kdo, věren jsa republice, hned by zakročení příslušných orgánů proti němu zařídil. Ani toto odůvodňování nedotýká se trestného činu, k němuž naváděl a navedl obžalovaný K-a. Neboť tento čin, čtení dopisu všem vojákům, nemohl se vůbec díti tajně, t. j. bez vědomí počtu osob a, jelikož účinek čtení dopisu, vzbuzení nálady a nelibosti rázu shora zmíněného, nastal anebo nenastal ihned čtením dopisu o sobě, nebylo zde po čtení dopisu ničeho, co by mohly příslušné orgány svým zakročením zameziti. Poukazují-li konečně rozhodovací důvody první stolice k tomu, že se obžalovaný svým kamarádům z vojny chtěl pochlubit, jak umí vládnout pérem, je touto větou zdůrazňována toliko pohnutka, která zlého úmyslu případně vědomí o možných účincích jednání nevylučuje, protože téže pohnutce může být vyhověno též prostředky s hlediska trestního práva nezávadnými. Vztahují-li se, jak dovozeno, důvody, předpoklady a důsledkem toho i konečný závěr nalézacího soudu výhradně k otázce, zda obžalovaný naváděl jiné vojiny než K-a k nějakému zločinu vojenskému, není o skutku obžalovaného uvažováno s právního hlediska obžalobou uplatňovaného, totiž s hlediska, zda obžalovaný navedl K-a k tomu, by čtením dopisu před více vojiny přivedl účinek, §em 160 čís. 1 a 2 (159 čís. 2) vojenského tr. zákona stíhaný. Osvobozující výrok první stolice spočívá tedy na neúplném, tudíž nesprávném použití zákona a bylo jej z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. zrušiti, aniž bylo třeba zabývat se tím, co mu stížnost jinak vytýká po stránce formální. V důvodech zrušeného rozsudku nejsou zjištěny po stránce objektivní smysl, význam a dosah obsahu dopisu a způsoblost jeho, vyvolati účinky rázu v §u 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák. naznačeného, a po stránce subjektivní zlý úmysl, pokud se týče vědomí obžalovaného, že čtením dopisu mohou nastati účinky rázu příčího se ustanovením §u 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák. Nelze proto rozhodnouti ihned ve věci samé; byla proto vrácena nalézacímu soudu k opětnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1847.

Podvod jízdami šoférů »na černo«.

Pod pojem »neodolatelného donucení« dle §u 2 písm. g) tr. zák. spadá pouze takový stav, ve kterém pachatel není s to čeliti bezprostřednímu vážnému nebezpečí, hrozícímu jemu nebo osobám mu blízkým, jinak, než spácháním trestného činu. Pouhý rozkaz zaměstnavatele zřizenci nestačí ani v tom případě, hrozí-li z jeho neuposlechnutí propuštění ze služby.

Skutková podstata podvodu a spoluviny na něm (§ 5, 197 tr. zák.) nevyžaduje, aby pachatel sledoval vlastní prospěch.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1925, Zm I 408/24).